

CZU: 821.135.1-97.09 Varlaam

RĂSPÂNDIREA ȘI RECEPTAREA „CAZANIEI” LUI VARLAAM ÎN SPAȚIUL DINTRE PRUT ȘI NISTRU

Iraida CONDREA

Universitatea de Stat din Moldova

„Carte românească de învățătură...” este prima parte a denumirii unei importante lucrări a mitropolitului Moldovei Varlaam. Tipărită la Iași în 1643, cartea s-a răspândit în tot spațiul românesc, fiind cunoscută, mai ales, sub denumirea de *Cazania lui Varlaam*.

În perioada postbelică, pe teritoriul dintre Prut și Nistru despre „Cazania” lui Varlaam s-au cunoscut doar foarte puține lucruri, deoarece cenzura comunistă interzicea atât utilizarea termenului „românesc”, cât și literatura cu tematică religioasă.

Astfel, informațiile despre „Cazanie” au avut un caracter limitat și distorsionat, ea fiind numită „carte moldovenească” și prezentată doar în lumina relațiilor cu mediul culturii slave. În spațiul ex-sovietic au existat 5 exemplare originale ale cărții, dintre care doar unul la Chișinău. Accesul limitat la textul original a creat un gol imens în ceea ce privește studiarea și receptarea acestui important monument al culturii spirituale românești. În prezent este necesară o revenire asupra studierii, editării și propagării „Cazaniei” lui Varlaam.

Cuvinte-cheie: carte religioasă, cazanie, „limbă moldovenească”, transcriere, receptare, ediții de texte.

THE SPREAD AND RECEPTION OF VARLAAMS "CAZANIA" IN THE SPACE BETWEEN THE PRUT AND DNISTER

"Carte românească de învățătură..." (*The Romanian Book of Learning...*) is a book by the Metropolitan of Moldavia Varlaam. Edited in Yassi in 1643, The book, also known as *Cazania lui Varlaam* ("The Cazania of Varlaam" or "Varlaam's Homiliary"), was the very first printed in Moldavia and large numbers of copies spread in the neighboring provinces inhabited by Romanian speakers.

In the postwar period into the territory between Prut and Dniester *Cazania lui Varlaam* they met only very few things because the Communist censorship forbade the use of the term "Romanian", and religious-themed literature.

Thus, information about "sermons (Cazania)" had a limited and distorted character, as it was called "Moldavian book" and presented only in the light of relations with the Slavic culture. In the former Soviet space there have been 5 original copies of the book, of which only one was found in Chișinău. Limited access to the original text has created a huge gap in terms of study and acceptance of this important monument of the Romanian spiritual culture. Currently it is necessary to return over the study, to publish and dissemination Varlaam's "Cazania".

Keywords: religious sermons (cazania) book, "Moldovan language", transcription, reception, editions of texts.

Prezentat la 18.07.2018

Publicat: noiembrie 2018